

EUROPOS PARLAMENTAS

2009–2014

Moterų teisių ir lyčių lygybės komitetas

2013/2045(INI)

30.5.2013

NUOMONĖ

Moterų teisių ir lyčių lygybės komiteto

pateikta Užimtumo ir socialinių reikalų komitetui

dėl galimų jaunimo nedarbo problemos sprendimo būdų
(2013/2045(INI))

Nuomonės referentė: Roberta Angelilli

PA_NonLeg

PASIŪLYMAI

Moterų teisių ir lyčių lygybės komitetas ragina atsakingą Užimtumo ir socialinių reikalų komitetą į savo pasiūlymą dėl rezoliucijos įtraukti šiuos pasiūlymus:

- A. kadangi jaunų (nesulaukusių 25 metų amžiaus) moterų nedarbas vis dar auga (nuo 18,8 proc. 2009 m. išaugo iki 22,1 proc. 2012 m.) ir, naujausiais turimais duomenimis, siekia 22,9 proc.; kadangi vis labiau plinta tokios problemos kaip noro netekimas, nusivylimas darbo paieškomis, savanoriška atskirtis; kadangi jaunos moterys vis dar susiduria su sunkesnėmis darbo rinkos sąlygomis nei jauni vyrai ir kadangi dėl to gerokai sumažėjo Europos ekonominio augimo potencialas, nes aukštą kvalifikaciją turinčių moterų įgūdžiai neišnaudojami;
- B. kadangi ES negali užpildyti daugiau kaip 2 milijonų laisvų darbo vietų; kadangi dėl krizės iš darbo rinkos pasitraukė ir nemažai moterų, taigi nepakankamai panaudojamas žmogiškasis kapitalas ir įgūdžiai; kadangi moterų įtraukimo padidinimas yra neatidėliotinas politinis tikslas;
- C. kadangi vaikų priežiūros paslaugų kainos dažnai būna didelės, jų teikiama nepakankamai ir tai sukelia neigiamų padarinių jaunų motinų užimtumui;
- D. kadangi jaunimas yra viena iš socialinių grupių, kurias dabartinis darbo rinkos padėties prastėjimas labiausiai veikia, kurios yra mažiau apsaugotos nuo nedarbo, darbo be garantijų ir mažo užmokesčio, nors jų išsilavinimo lygis yra aukštesnis nei ankstesnių kartų;
- E. kadangi aukštesnio lygio kvalifikaciją nei reikalaujama darbo rinkoje esančioms laisvoms darbo vietoms užimti turinčių universitetų absolventų arba atitinkamos darbo patirties neturinčių universitetų absolventų skaičius auga;
- F. kadangi moterys sudaro 60 proc. aukštųjų mokyklų absolventų, ir kadangi jos dažnai priimamos į žemesnės kvalifikacijos pareigas ir prasčiau apmokamas darbo vietas; kadangi jaunos moterys patiria lyčių skirtumus su užimtumu nesusijusių sąlygų ir įdarbinimo sąlygų srityje, dėl to atsiranda darbo užmokesčio skirtumas, kuris dabar yra 16,2 proc., ir pensijų skirtumas;
- G. kadangi darbo sąlygų lankstumas ir mažos garantijos labiau paveikė moterų užimtumą nei vyrų: 2012 m. trečiąjį ketvirtį 60 proc. ne visą darbo laiką dirbusių 15–24 metų amžiaus darbuotojų sudarė moterys; kadangi toje pačioje amžiaus grupėje moterys sudarė 64 proc. tretinį išsilavinimą turinčių (studijas diplomui gauti ir podiplomines studijas baigusį) laikinų darbuotojų;
- H. kadangi 2013 m. vasario 26 d. paskelbto Eurobarometro tyrimo „Moterys ir lyčių lygybė ekonominės krizės kontekste“ duomenimis, atrinkdami darbuotojus darbdaviai taiko lyties kriterijus, nepaisydami moterų profesionalumo ir įgūdžių: per atrankos pokalbius su moterimis darbdaviams labiausiai rūpi klausimai, susiję su motinyste (49 proc.), darbo sąlygų lankstumu (35 proc.) ir išvaizda (33 proc.), o iš vyrų labiausiai reikalaujama patirties (40 proc.) ir profesinės kvalifikacijos (38 proc.);

- I. kadangi nedirbančių, nestudijuojančių ir nesimokančių profesijos jaunuolių skaičius siekia 7,5 mln., t. y., 12,9 proc. 15–24 metų amžiaus europiečių, su tuo susijusios išlaidos sudaro 1,2 proc. ES BVP ir daugiau kaip 30 proc. jaunesnių nei 25 metų amžiaus bedarbių ES darbo neturi ilgiau kaip 12 mėnesių; kadangi nedirbančių, nestudijuojančių ir nesimokančių profesijos 15–24 metų amžiaus moterų procentinė dalis išaugo nuo 12,9 proc. 2009 m. iki 13,4 proc. 2011 m. (atitinkamas 15–24 metų amžiaus vyrų skaičius – nuo 12,4 proc. iki 12,9 proc.);
- J. kadangi didėja pavojus, kad jaunimas ateityje taps vadinamąja prarastą kartą, ir moterys yra nedarbo rizikos grupė;
- K. kadangi moterys labiau priklauso nuo socialinių išmokų, kurios sumažintos dėl ekonominės krizės, atsiranda dar viena diskriminacijos rūšis; kadangi 31,4 proc. 18–24 metų amžiaus moterų (ir 28,3 proc. tos pačios amžiaus grupės vyrų) gresia skurdas ir socialinė atskirtis;
- L. kadangi dėl krizės jaunimas pradeda savo darbinę veiklą vėliau; kadangi neatsižvelgiant į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 19 straipsnį ir į 2000 m. lapkričio 27 d. Direktyvą 2006/54/EB jaunos moterys, norinčios patekti į darbo rinką, vis dar diskriminuojamos dėl amžiaus ir dėl lyties; kadangi moterims iš pažeidžiamų socialinių grupių, įskaitant etnines mažumas, sunkiau patekti į oficialią darbo rinką;
- M. kadangi strategijoje „Europa 2020“ numatyta pasiekti, kad darbą turėtų 75 proc. 20–64 metų amžiaus žmonių, mokyklos nebaigusių asmenų skaičius sudarytų mažiau nei 10 proc. gyventojų, o žmonių, kuriems gresia skurdas, sumažėtų bent 20 mln.;
- N. kadangi jaunos motinoms motinystė dažnai tampa kliūtimi patekti į darbo rinką, todėl prisideda prie skirtumų dėl lyties užimtumo srityje didinimo;
1. palankiai vertina Tarybos priimtą Rekomendaciją dėl „jaunimo garantijų“ iniciatyvos nustatymo;
  2. ragina valstybes nares, visų pirma tas, kurių jaunimo nedarbo lygis didžiausias, skubiai įgyvendinti Jaunimo garantijų iniciatyvos priemones, skirtas visiems įvairaus išsilavinimo ir socialinės kilmės jauniems žmonėms iki 30 metų, atsižvelgiant į lyties perspektyvą visais parengiamaisiais, programavimo ir įgyvendinimo etapais; ragina valstybes nares steigti užimtumo centrus, kuriuose dirbtų deramai apmokytas personalas, galintis įgyvendinti veiksmingą visuomenės sąmoningumo didinimo politiką ir numatyti specialias moterims skirtas priemones, kuriomis taip pat būtų padedama išvengti ilgalaikio nedarbo bei socialinės atskirties grėsmės;
  3. pabrėžia, kad siekiant įgyvendinti Jaunimo garantijų iniciatyvas, reikia viešųjų investicijų, kuriomis būtų skatinama kurti realias darbo vietas, nuolatinio darbo pagal tinkamas darbo sutartis vietas ir gerbti kolektyvines derybas dėl darbo užmokesčio ir vienodo užmokesčio mokėjimo už vienodą arba lygiavertį darbą principą;
  4. ragina valstybes nares įgyvendinti tokias priemones, skirtas lyčių nelygybės problemai šalinti, pagal kurias būtų tinkamai atsižvelgiama į pažeidžiamas socialines grupes, įskaitant asmenis su negalia, migrantus ir vienišas motinas;

5. ragina Komisiją ir valstybes nares imtis priemonių, reikalingų siekiant visokeriopai paskatinti jaunas moteris pačioms susikurti verslą ir savarankišką darbą, visų pirma MVĮ, teikiant joms mokymus, konsultacijas, lengviau ir palankesnėmis sąlygomis suteikiant kreditus ir mikrokreditus, finansines priemones;
6. ragina valstybes nares įgyvendinti politiką pagal kurią moterys būtų skatinamos ieškoti darbo ir daryti karjerą sektoriuose, kur joms atstovaujama per menkai, pavyzdžiui mokslo ir technologijų srityje (2009 m. mokslininkėmis buvo tik 33 proc. moterų) ir ekonomikos bei finansų sektoriuose, nes pasirinkusios šias sritis moterys būtų konkurencingesnės darbo rinkoje;
7. ragina valstybes nares remti mokymosi visą gyvenimą programas ir profesinio perkvalifikavimo galimybes, kurios palengvintų moterims studentėms ir darbo rinkoje jau dalyvaujančioms moterims keisti darbo vietas;
8. primena Komisijai ir valstybėms narėms jų įsipareigojimą siekti strategijoje „Europa 2000“ užsibrėžto tikslo, kad ir moterų, ir vyrų užimtumo lygis būtų 75 proc., ir įspėja, kad dėl dabartinio jaunimo nedarbo lygio visa moterų karta gali būti palikta už darbo rinkos ribų, taip išaugtų jų nematomumas ir pažeidžiamumas;
9. ragina Komisiją ir valstybes nares kovoti su lyčių atskirtimi tiek švietimo sistemoje, tiek darbo rinkoje, nustatyti nuolatinį pažangos stebėjimą grindžiamus specialius švietimo ir profesinio mokymo kursus, kaip to reikalaujama Komisijos 2012 m. lapkričio 28 d. komunikato „Švietimo persvarstymas“ (COM(2012) 0669) išvadose, ir taip švietimo ir mokymo politiką derinti su užimtumo politika, orientuota į jaunas moteris, propaguoti moterų įdarbinimą strateginiuose plėtros sektoriuose ir teikti už jį paskatas; pabrėžia, kad šios veiklos tikslas turėtų būti užkirsti kelią tam, kad iš mokyklos būtų išeinama jos nebaigus, ir užtikrinti, kad įgyti įgūdžiai atitiktų dabartinius ir būsimus darbo rinkos poreikius;
10. ragina Komisiją ir valstybes nares nustatyti, kodėl nacionalinės kovos su jaunimo, ypač jaunų moterų, nedarbu priemonės neveiksmingos, ir paraginti Europos lygiu keistis gerąja patirtimi ir modeliais, kurie davė sėkmingų rezultatų, pavyzdžiui, buvo sumažintas mokyklos nebaigusių asmenų skaičius, grįžtama į švietimo sistemą, sėkmingai pereinama iš švietimo srities į darbo rinką, mažesnis jaunimo nedarbas ir padedama įsidarbinti nepalankioje padėtyje esantiems asmenims;
11. pabrėžia, kad kuriant naujas įsidarbinimo galimybes reikia lygiagrečiai įgyvendinti šeimos gyvenimo ir darbo derinimo priemones, skatinti vyrus ir moteris dalintis namų ruošos darbais ir padėti jaunoms motinoms sugrįžti į darbo rinką joms teikiant pakankamą, prieinamą ir kokybišką vaikų priežiūrą, pavyzdžiui, vaikų darželius, lopšelius ir vaikų poilsio organizavimą, ir priklausomiems suaugusiems skirtas paslaugas viešajame bei privačiajame sektoriuose; pabrėžia, kad taikant tokias priemones motinos nepatiria grėsmės mesti ar laikinai nutraukti karjerą arba atsisakyti šeimos kūrimo ar jį atidėti, taip kovojama su jų profesines ir socialine atskirtimi ir mažinama rizika, jog jų vaikai patirs skurdą ir socialinę atskirtį; atsižvelgdamas į tai ragina Tarybą pasiekti bendrą poziciją su Europos Parlamentu dėl Motinystės atostogų direktyvos;
12. ragina valstybes nares sudaryti palankias sąlygas jaunoms moterims patekti į darbo rinką,

imtis priemonių, kurios sudarytų galimybes joms joje likti, siekiant užtikrinti kokybišką užimtumą ir profesinį augimą bei panaikinti patekimo į darbo rinką, karjeros siekimo ir darbo užmokesčio skirtumus, kurie visuomet buvo būdingi moterų ir vyrų santykiams darbo srityje;

13. ragina priimti priemones, skirtas konkrečiai ypatingų poreikių turinčių jaunų moterų grupėms, pavyzdžiui, neįgaliosioms, imigrantėms, mažumoms priklausančioms moterims, nekvalifikuotoms, nuo smurto dėl lyties nukentėjusioms, prostitucijos atsisakiusioms ir iš kalėjimo išėjusioms moterims, kurioms dar sunkiau rasti deramą darbą;
14. ragina Komisiją ir valstybes nares rengti kampanijas ir teikti pakankamai informacijos apie programas, kuriomis siekiama suteikti įdarbinimo galimybių ir galimybių naudotis socialinėmis ir vaiko priežiūros paslaugomis;
15. ragina Komisiją ir valstybes nares skatinti nuotolinį darbą privačiose įmonėse ir viešojo valdymo sektoriuje, siekiant suteikti jaunimui galimybę pradėti dirbti mobilų ir dinamišką darbą;
16. mano, kad siekiant sudaryti moterims palankias sąlygas grįžti į darbo rinką reikia daug aspektų apimančių politinių sprendimų, į kuriuos būtų įtrauktas mokymasis visą gyvenimą ir veiksmai, kuriais kovojama su darbu be garantijų bei skatinamas darbas su garantijomis ir diferencijuota darbo organizavimo praktika, taikoma moterų prašymu, kad joms nereikėtų apleisti arba laikinai nutraukti karjeros;
17. ragina valstybes nares išplėtoti atitinkamas politikos sritis visapusiškai laikantis Europos ir nacionalinių teisės aktų, imtis konkrečių priemonių, įskaitant į darbą orientuoto mokymo ir užimtumo programas, siekiant užtikrinti jauniems vyrams ir jaunoms moterims vienodas galimybes įgyti tikros darbo patirties;
18. ragina Komisiją ir valstybes nares parengti ir įgyvendinti lyčių aspekto integravimo ir stebėsenos politiką, pagal kurią būtų remiamos darbo neturinčių piliečių galimybės įsidarbinti ir gauti socialinės paramos paslaugas;
19. ragina valstybes nares pripažinti ir remti neformalųjį švietimą ir savišvietą bei darbą jaunimo organizacijose, nes tai yra priemonės, suteikiančios galimybę studentams sukurti savo pirmuosius sąsajas su darbo rinką;
20. ragina Europos Komisiją ir valstybes nares stebėti ir skelbti duomenis, susijusius su jaunimo nedarbo prevencijos politika (įskaitant Jaunimo garantijų iniciatyvų įgyvendinimą) ir parengti įvairių valstybių narių regioninę statistiką, ypač daug dėmesio skiriant lyties aspektui; taip pat prašo, kad šios politikos įgyvendinimo ir stebėsenos klausimai taptų viena Europos semestro temų ir būtų įtraukti į rekomendacijas atskiroms šalims;
21. prašo Komisijos ir valstybių narių priimančiam sprendimui, susijusiam su 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu, nustatyti griežtesnius ir kiekybiškai išmatuojamus kriterijus, taikytinus nustatant, stebint ir vertinant struktūrinių fondų tikslus jaunimo nedarbo prevencijos srityje, pamatuojamus atsižvelgiant ir į lyties aspektą (2007–2011 m. laikotarpiu 52 proc. ESF paramos gavėjų sudarė moterys);

22. ragina Komisiją ir valstybes nares imtis visų reikalingų priemonių siekiant nugalėti stereotipą, kad verslas yra rizikingas ir vyriškas užsiėmimas; pabrėžia, kad siekiant sustiprinti bendrąją moterų padėtį darbo rinkoje ir veiksmingai skatinti jų verslumą, reikia imtis priemonių remiant regioninį ir tarptautinį moterų verslininkų bendradarbiavimą ir skatinti kurti platformų tinklus, kad būtų galima keistis žiniomis ir gerąja patirtimi;
23. prašo Komisijos apsvarstyti, kaip būtų galima toliau pritaikyti ESF siekiant teikti papildomą paramą jaunų moterų mokymo, įdarbinimo ir vaikų priežiūros srityje;
24. pritaria Europos Komisijos paskelbtam sprendimui skirti 6 mlrd. EUR jaunimo nedarbo problemai spręsti pagal 2014–2020 m. DFP; be to, atkreipia dėmesį į tai, kad iš persikirstytinų pagal iniciatyvas jaunimo nedarbo prevencijai skirtų 82 mlrd. EUR ES fondų lėšų, apie kurias skelbta 2012 m. sausio mėn., buvo panaudota (2013 m. kovo mėn.) tik 16 mlrd. EUR; prašo, kad bet koks lėšų skyrimas būtų susiejamas su geresniu ir spartesniu programavimu, ir ragina Komisiją skatinti valstybes nares keistis gerąja patirtimi šioje srityje; ragina valstybes nares kiek įmanoma daugiau remti finansiškai, taip pat ir nacionalinių biudžetų lėšomis, jaunimo nedarbo prevenciją, kartu atsižvelgiant į lyties aspektą;
25. ragina valstybes nares, suderinus su Komisija, sukurti mokestinių paskatų planą, kuriuo būtų siekiama didinti jaunimo užimtumą ir remti jaunesnių nei 35 metų amžiaus asmenų įsteigtas įmones, ypač MVĮ, kad šiomis paskatomis būtų raginama jaunuolius įdarbinti pagal neterminuotas sutartis. atsižvelgdamas į tai pritaria Komisijos siūlomame užimtumo srities dokumentų rinkinyje pateiktam pasiūlymui, kad valstybės narės naudotų darbo užmokesčio kompensavimo priemonę ir mažintų mokesčių pleišta, visų pirma kompensuodamos už darbdavių mokamas socialinio ir sveikatos draudimų įmokas;
26. ragina valstybes nares, suderinus su Komisija, nustatyti priemones ir lengvatas, taikytinas gamybinės praktikos sutartims, bei skatinamąsias priemones už jaunesnių nei 35 metų amžiaus jaunuolių įsteigtas įmones. mano, kad valstybės narės, visų pirma, turėtų užtikrinti daugiau ir geresnių paramos verslo pradžiai paslaugų, vykdyti visuomenės informavimo kampanijas apie savarankiško darbo galimybes ir perspektyvas, garantuoti stipresnę įdarbinimo tarnybų bendradarbiavimą bei remti įmones, teikdamos pagalbą ir finansavimą arba mikrofinansavimą;
27. ragina Komisiją ir valstybes nares privaloma tvarka įtraukti jaunimo organizacijas bei socialinius partnerius ir su jais konsultuotis priimant sprendimus, susijusius su jaunimo nedarbo prevencija, kuriant šios srities politiką ir programas, taip pat įgyvendinant ir toliau plėtojant Jaunimo garantijų iniciatyvą, Jaunimo užimtumo iniciatyvą ir Europos gamybinės praktikos aljansą bei vykdant jų stebėseną. Ragina labiau įtraukti jaunas merginas į jaunimo, studentų, o paskui – ir į nevyriausybinių organizacijų veiklą, kad taip būtų stiprinama jų pozicija ir didinama įtaka;
28. ragina valstybes nares skatinti lyčių įvairovę darbo grupėse ir darbo vietoje siekiant didesnio darbo veiklos efektyvumo ir geresnių rezultatų;
29. ragina valstybes nares kurti politiką, kurią vykdant gyventojai, ypač jaunos moterys, būtų skatinami likti darbo rinkoje.

GALUTINIO BALSAVIMO KOMITETE REZULTATAI

Priėmimo data	29.5.2013
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 28 -: 0 0: 0
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Regina Bastos, Edit Bauer, Marije Cornelissen, Edite Estrela, Iratxe García Pérez, Mikael Gustafsson, Mary Honeyball, Livia Járóka, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Constance Le Grip, Astrid Lulling, Barbara Matera, Elisabeth Morin-Chartier, Krisztina Morvai, Norica Nicolai, Siiri Oviir, Antonyia Parvanova, Joanna Senyszyn, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Marc Tarabella, Marina Yannakoudakis, Anna Záborská
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę (-ę) pavaduojantis (-ys) narys (-iai)	Roberta Angelilli, Rosa Estaràs Ferragut, Mariya Gabriel, Nicole Kiil-Nielsen, Katarina Neveďalová, Chrysoula Paliadeli, Antigoni Papadopoulou, Angelika Werthmann
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę (-ę) pavaduojantis (-ys) narys (-iai) (187 straipsnio 2 dalis)	Martina Anderson